

Samenvatting

Het college van burgemeester en wethouders vraagt de gemeenteraad 4 stukken vast te stellen: het gemeentelijke waterprogramma, de gemeentelijke klimaatadaptatiestrategie 2023-2027 en de regionale klimaatadaptatiestrategie en het regionale waterketenplan. Deze programma's beschrijven hoe wij binnen Maastricht en de regio willen omgaan met de verwerking van afval-, hemel- en grondwater; kortom het water- en rioolbeheer.

Door de klimaatverandering wordt de kans op wateroverlast, hittestress en droogte groter. De duurzame verwerking van regen (water opnemen in de bodem in plaats van in het rioelstelsel) is belangrijk voor het voorkomen van wateroverlast binnen de gemeente(n). Door het verwijderen van verhardingen, het aanbrengen van meer groen inclusief bomen worden meerdere doelen gediend. Dit leidt tot minder afstroming van hemelwater naar de riolering en levert een bijdrage voor de noodzakelijke verkoeling van de stad. Hiermee wordt een positieve bijdrage geleverd aan het verminderen van de hittestress.

Beslispunten

1. Akkoord gaan met bijgevoegd raadsvoorstel en dit inclusief bijbehorend waterprogramma, klimaatadaptatiestrategie, regionaal waterketenplan en regionale klimaatadaptatiestrategie ter vaststelling aan de raad voorleggen.
2. Akkoord gaan met het voorstel aan de raad om de voorziening riolen in te zetten voor het egaliseren van het tarief van de rioolheffing zodat het tarief niet jaarlijks fluctueert.

Besluit Burgemeester en Wethouders d.d. 20 september 2022:

Conform.

1. Aanleiding

De afvalwater- en rioleringszorg beschreven wij de afgelopen periode standaard in het gemeentelijk rioleringsplan (GRP), in het GRP keken we terug op de vorige planperiode maar keken we ook vooruit. Ambities die we hadden op het gebied van de water- en rioleringszorg werden daarin geprogrammeerd. Met de komst van de omgevingswet (1 januari 2023) verdwijnt de verplichting voor het opstellen van een gemeentelijk rioleringsplan (GRP). Omdat wij echter rekening willen houden met de klimaatverandering en op een doelmatige wijze invulling willen geven aan de gemeentelijke zorgplichten met betrekking tot afvalwater, hemelwater, grondwater vinden wij een actualisatie van het GRP 2018-2022 noodzakelijk. Daarom is ervoor gekozen om in navolging van het GRP een zogenaamd “waterprogramma” op te stellen.

De opzet ervan is hetzelfde als het GRP. Alleen de naamgeving ervan is anders, vanaf 1 januari zal de term GRP worden vervangen door waterprogramma. Ook in het waterprogramma worden projecten geprogrammeerd met als doel het voorkomen van wateroverlast, de zorg voor een goede waterkwaliteit en een stad die oog heeft voor de klimaatverandering (droogte en hittestress). Bij een programmering hoort ook een financiële paragraaf. De voorgenomen projecten worden in de tijd weggezet, waarbij ook in beeld wordt gebracht welke kosten een en ander met zich meebrengt. Op basis hiervan wordt de hoogte van de rioolheffing bepaald.

Naast het waterprogramma worden ook de lokale klimaatadaptatiestrategie, de regionale klimaatadaptatiestrategie en het waterketenplan ter besluitvorming aangeboden. Het waterprogramma en de lokale klimaatadaptatiestrategie betreffen een primaire gemeentelijke aangelegenheid. Het waterketenplan en de regionale klimaatadaptatiestrategie zijn geschreven voor en door de regio en beschrijven de ambities waar we samenwerkingsverband Maas- en Mergelland mee aan de slag willen. Onderdeel van het waterketenplan is ook een actieprogramma voor de komende planperiode.

2. Context

2.1 Taakverdeling binnen het waterbeheer in Nederland

Beheer van watersystemen is geen zaak van één partij, maar een samenspel van alle bestuurslagen in Nederland. Er is sprake van een gezamenlijke verantwoordelijkheid ten aanzien van het waterbeheer. Een goede afstemming en samenwerking is in dit kader dan ook erg belangrijk.

Het gaat daarbij om onderstaande partijen met daarbij aangegeven de bijbehorende hoofdtaken:

- De **rijksoverheid** is verantwoordelijk voor het nationale beleidskader en de strategische doelen voor het waterbeheer in Nederland.

- De **provincie** is verantwoordelijk voor de vertaling hiervan naar een regionaal beleidskader en voor strategische doelen op regionaal niveau.
- De **waterbeheerder (het Rijk** voor het hoofwatersysteem zoals de Maas en de kanalen en **de waterschappen** voor de regionale watersystemen zoals de Jeker en de Geul) is verantwoordelijk voor het operationele waterbeheer.
- De **gemeente** heeft slechts enkele taken in het beheer van watersystemen. De taken in het beheer van watersystemen liggen op het terrein van hemelwater en grondwater. Ook de zorg voor de riolering behoort tot het takenpakket van de gemeente. De gemeente beschrijft haar beleidsvoornemens in het gemeentelijk waterprogramma.

In onderstaande tabel is een en ander explicieter weergegeven.

Rijk	beleid en wetgeving op nationaal niveau
	beheer hoofwatersysteem: grote rivieren (Maas) en kanalen
	internationaal overleg
Provincie	beleid voor de fysieke omgeving (Omgevingsvisie Limburg) met uitwerking in Provinciaal Waterprogramma voor het regionale grond- en oppervlaktewatersysteem
	kaderstelling ruimtelijke ordening, natuur en bodembescherming
	beschermen kwaliteit grondwater voor de drinkwatervoorziening
	vergunningverlening grondwateronttrekkingen ten behoeve van de openbare drinkwatervoorziening, grotere industriële onttrekkingen en energieopslagsystemen
	goedkeuring dijkversterkingsplannen
	monitoring kwaliteit en kwantiteit grondwater
	bevoegd gezag grondwatersaneringen
	toezicht op waterschap
	internationaal overleg
	integraal beheer van het regionale watersysteem: <ul style="list-style-type: none"> ■ beheer van kwantiteits- en kwaliteitsaspecten van het regionale grond- en oppervlaktewatersysteem ■ zuivering van afvalwater ■ zorg voor waterkeringen (dijken) langs de Maas, zowel het beheer, de beoordeling van de waterkeringen en de daaruit volgende voorbereiding en realisatie van de dijkversterking
Waterschap	uitwerking Provinciaal Waterprogramma in waterbeheerprogramma en uitvoering
	zwemwatertaken voor zwemlocaties in oppervlaktewater ¹
	monitoring kwaliteit en kwantiteit regionaal oppervlaktewater
	internationaal overleg
Gemeenten	stedelijk waterbeheer: <ul style="list-style-type: none"> ■ rioleringsbeheer, inclusief tegengaan van wateroverlast vanuit het riool ■ zorgplicht voor grondwater in de bebouwde omgeving, voor inzameling en het transport van stedelijk afvalwater en voor de doelmatige inzameling van afvloeiend hemelwater, voor zover de houder het afvloeiend hemelwater redelijkerwijs niet op of in de bodem of een oppervlaktewaterlichaam kan brengen
	bevoegd gezag bodemsaneringen
	Waterleidingmaatschappij Limburg
Waterleidingmaatschappij Limburg	productie en distributie van drinkwater

Figuur 1, taakverdeling water- en rioolbeheer binnen Nederland.

2.2 opgestelde plannen

Binnen het samenwerkingsverband Maas- en Mergelland zijn een aantal plannen geschreven met als doel een goed programmatisch kader te beschrijven, dit om te komen tot een goed en doelmatig waterbeheer. Dit betreffen zowel plannen met een regionaal karakter maar ook plannen met een

specifiek gemeentelijk karakter. Deze plannen zijn tot stand gekomen vanuit het samenwerkingsverband Maas- en Mergelland. In dit samenwerkingsverband werken de 6 Heuvelland gemeenten (inclusief Maastricht), het waterschap Limburg, het Waterschapsbedrijf Limburg en de Waterleidingsmaatschappij (WML) samen. Dit op basis van een Licht Gemeenschappelijke Regeling uit 2012. De looptijd van de nieuwe programma's is 5 jaar, gaat in per 1 januari 2023 en loopt tot en met 2027.

Vanuit dit samenwerkingsverband zijn de onderstaande producten geschreven:

- waterprogramma (specifiek voor elke afzonderlijke gemeente);
- lokale klimaatadaptatiestrategie (specifiek voor elke afzonderlijke gemeente);
- regionale klimaatadaptatiestrategie (overkoepelend voor de regio);
- waterketenplan (overkoepelend voor de regio).

Onderstaand wordt per onderdeel kernachtig weergegeven wat in dit programma beschrijven.

Met deze programma's wordt geanticipeerd op de komst van de omgevingswet, de Omgevingswet gaat uit van verschillende instrumenten voor beleidsontwikkeling. Een "programma" is één van deze instrumenten. In een programma formuleert de overheid maatregelen voor een aspect van de leefomgeving of voor een bepaald gebied. Een programma is, anders dan bijvoorbeeld een omgevingsvisie, uitvoeringsgericht. Het waterprogramma is in dezelfde stijl geschreven als het GRP, de klimaatadaptatiestrategie in een nieuw programma in dit kader.

2.2.1 Waterprogramma Maastricht 2023-2027.

Eén goed functionerende riolering is de basis voor een gezonde en veilige leefomgeving.

Het Waterprogramma (voorheen GRP) laat zien hoe wij als gemeente invulling geven aan de drie wettelijke gemeentelijke zorgplichten, vanuit de "Wet op de gemeentelijke watertaken":

- doelmatige inzameling en transport van afvalwater;
- doelmatige inzameling en verwerking van hemelwater;
- voorkomen of beperken van structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand.

Daarmee gaat het programma ook over het voorkomen van wateroverlast in het stedelijk gebied, over het verminderen van verstening en de vermindering van hittestress en het verbeteren van de algehele waterkwaliteit.

De komende planperiode willen wij inzetten op de volgende onderwerpen:

- een veilige leefomgeving. Wij streven ernaar om onze leefomgeving versneld klimaat robuust te maken;
- een duurzame leefomgeving. Wij streven ernaar om schoon regenwater zo veel mogelijk gescheiden te houden van vuil afvalwater;

- een gezonde leefomgeving. Wij streven naar een gezonde ecologische toestand van onze beken.

Om kosten te besparen willen wij deze doelen zoveel als mogelijk combineren. Ook combineren wij de water- en klimaatadaptatiedoelen met andere beleidsvelden door op een integrale wijze projecten uit te voeren. De lijst met voorgenomen investeringen is dan ook tot stand gekomen op basis van de planning van andere beleidsvelden zoals groen en wegen en in afstemming met de stedelijke (her)ontwikkelingen.

2.2.2 Klimaatadaptatiestrategie Maastricht.

In 2021 werden wij als stad geconfronteerd met wateroverlast en zijn er 10.000 inwoners preventief geëvacueerd, omdat de Maas de hoogste stand ooit bereikte. 2022 daarentegen werd gekenmerkt door extreme hitte, droogte en als een jaar waarbij de afvoer in de Maas een van de laagste waardes ooit heeft bereikt. Bovenstaande illustreert hoe grillig het klimaat is.

De primaire verantwoordelijkheid voor de Maas ligt weliswaar bij het rijk maar de gemeente participeert wel nadrukkelijk in dit proces. Het geeft ook aan dat het belangrijk is dat wij als stad het goede voorbeeld moeten geven en moeten voorkomen dat afstromend water wordt afgewenteld op de Maas. Daarom is de inzet vanuit de gemeente om water zoveel als mogelijk vast te houden, dit combineren we dan ook zoveel als mogelijk met “ontstenen” en vergroenen.

In juli 2021 hadden we buiten de problematiek vanuit de Maas ook te kampen met wateroverlast, deels vanuit oppervlakkig afstromend hemelwater en deels vanuit de riolering. Op sommige plekken stond het water in de woningen, dit is iets dat we als gemeente willen voorkomen.

Om deze extremen (wateroverlast, hitte en droogte) op te lossen is het noodzakelijk om maatregelen te nemen. De klimaatadaptatiestrategie beschrijft hoe wij als stad willen omgaan met de klimaatverandering. Dit is vertaald in een aantal doelen:

- terugdringen van risico op wateroverlast en overstromingen in stedelijk gebied;
- het hergebruiken, infiltreren, bergen (daar waar het valt) en afvoeren (naar daar waar het kan staan) van overtollig regenwater in bestaand stedelijk gebied;
- verminderen bestaande verharding en meer groen, inclusief bomen in de openbare ruimte;
- het tegengaan van hittestress en daaraan gekoppeld het vergroten van de biodiversiteit.

Deze klimaatadaptatiestrategie heeft een nadrukkelijke relatie met de Omgevingsvisie, het coalitieakkoord, het waterprogramma en leidraad groen.

HET COALITIEAKKOORD MAASTRICHT

We zetten in op het vergroenen van de gehele stad, met bijzondere aandacht voor het centrumstedelijke gebied en biodiversiteit. Op die manier kunnen we hittestress tegengaan, het opnemen van water bevorderen, ons bomenbestand uitbreiden en een aantrekkelijke en gezonde leefomgeving creëren die beweging stimuleert

Figuur 2, het coalitieakkoord van Maastricht 2022-2026.

Daarom is de reikwijdte van deze strategie groter en zijn er ook projecten in beschreven die te maken hebben met het vergroten van de biodiversiteit, het uitbreiden en koesteren van het bomenbestand en het transformeren van het groenareaal.

2.2.3 Regionale klimaatadaptatiestrategie.

Water kent geen grenzen. Wateroverlast en overstromingen vanuit de Maas, het regionaal systeem zoals de Jeker en de riolering kunnen wij als gemeente niet alleen oplossen. Wij zijn daarbij in belangrijke mate van andere partijen. Daarom is samenwerking en afstemming met de andere gemeenten en andere verantwoordelijke partijen zoals Waterschap Limburg, het Rijk en Provincie noodzakelijk. Deze regionale klimaatadaptatiestrategie beschrijft hoe we ons, als regio, voorbereiden op de gevolgen van klimaatverandering, hevige neerslag, langdurige droogte, aanhoudende hitte en overstromingen. De overstromingen van juli 2021 als gevolg van extreme neerslag staan nog in ons geheugen gegrift en nieuwe overlast willen we zo veel mogelijk beperken en voorkomen.

Ondanks het feit dat iedere partij daarin zijn eigen verantwoordelijkheid heeft, is wel van belang om daarin duidelijkheid te krijgen met betrekking tot de regie. Het gaat erom dat we de inwoners van Maastricht en het Heuvelland een veilige en gezonde leefomgeving bieden. We vragen andere partijen dan ook om hun verantwoordelijkheid te nemen. Het is binnen dit kader ook van belang om te leren uit de evaluaties die zijn opgesteld naar aanleiding van de gebeurtenissen in 2021 en deze informatie te gebruiken om het Maastricht en Heuvelland veiliger te maken.

2.2.4 Waterketenplan.

In het waterketenplan zijn de gezamenlijke ambities van de regio weergegeven met betrekking tot de (afval)waterketen. Onder de (afval)waterketen verstaan wij de kringloop van het water voor en door menselijk gebruik. Denk hierbij aan het oppompen van grondwater voor drinkwater, het transport van afvalwater en hemelwater via de riolering, het zuiveren van afvalwater en het lozen van het gezuiverde afvalwater en hemelwater op het oppervlaktewater, zodat dit vervolgens weer deels in de grond kan infiltreren of op een goede manier afgevoerd kan worden.

In dit plan maken wij concrete afspraken over hoe wij in de regio Maas- en Mergelland op een slimme en goede manier kunnen samenwerken. Het gaat dan om thema's die al in 2011 zijn benoemd in het bestuursakkoord water. Dit bestuursakkoord is gesloten voor de periode 2011-2021 en ging destijds uit van 4 thema's: kostenbesparing, kennisdeling, kwaliteitsverbetering en verminderen kwetsbaarheid.

Op basis van dit waterketenplan worden in gezamenlijkheid binnen de regio onderzoeken uitgevoerd maar worden ook de plannen van de andere overheden besproken of evaluaties uitgevoerd. Voor de andere waterpartners wordt het samenwerkingsverband gezien als het aanpreekpunt van alle water gerelateerde zaken.

Figuur 3, Overzicht van de plannen.

3 Gewenste situatie

Er zijn drie hoofddoelen binnen de rioleringszorg:

1. het beschermen van de volksgezondheid;
2. droge voeten;
3. het behoud van een prettige leefomgeving.

Ad 1, beschermen van de volksgezondheid.

Het is noodzakelijk dat we ons rioelstelsel op orde houden. Dit vraagt om een adequaat beheer en onderhoud. Ook in de komende planperiode zullen er weer werkzaamheden aan het rioelstelsel worden uitgevoerd die moeten leiden tot een goede en optimale werking zonder dat er schade wordt toegebracht aan het milieu.

Daarvoor zijn de afgelopen planperiode werkzaamheden uitgevoerd die de vuilemissie (verontreiniging vanuit rioleringen) op oppervlaktewater hebben verminderd. De aanleg van een zogenaamd bergbezinkbassin nabij de zuivering in Bosscherveld was het sluitstuk van de zogenaamde basisinspanning¹.

Voor de komende planperiode zal in samenspraak met het waterschap worden onderzocht of er nog aanvullende maatregelen nodig zijn in het kader van de zogenaamde “Kader Richtlijn Water”. Deze richtlijn is bedoeld om ecologische waardevolle wateren aanvullend te beschermen. Dit richt zich vooral op het watersysteem van de Kanjel, aanvullend op de basisinspanning kan het zijn dat de gemeente nog aanvullende verplichtingen heeft om het aantal overstorten vanuit de riolering verder te beperken.

Ad 2, droge voeten.

De grootste uitdaging ligt momenteel bij de klimaatopgave. Bij extreme neerslag kan het hemelwater niet allemaal via de rioleringen worden verwerkt, dit leidt vervolgens tot hinder en in de meest extreme gevallen tot wateroverlast. Dit laatste willen we uiteraard zoveel als mogelijk voorkomen.

De overlastlocaties zijn grotendeels in beeld. Enerzijds op basis van modelmatige (theoretische) benadering, anderzijds door meldingen van burgers en op basis van waarnemingen in het veld. Ook

---

¹ De beheerders van rioelstelsels, veelal gemeenten, moeten voor de overstorten op grond van de Wet verontreiniging oppervlaktewateren een vergunning aanvragen en aan een aantal eisen voldoen. De belangrijkste eis is vastgelegd in de basisinspanning. Hierin staat dat de maximale vuiluitwerp niet groter mag zijn dan een zogenaamd referentiestelsel. Voor veel gemeenten betekent dit dat men voorzieningen moet treffen om de vuiluitwerp te beperken. De maatregelen zijn te verdelen in twee categorieën: 1. De bouw van randvoorzieningen zoals bergbezinkbassins, bergingsbassins- en riolen en de aanpassing van de capaciteit van de rioelgemalen en/of de rioelwaterzuiveringsinstallatie 2. Het afkoppelen van regenwater waardoor er minder regenwater in het gemengde stelsel terecht komt. Het water moet dan naar oppervlaktewater afgevoerd worden of via infiltratie in het grondwater.

deze planperiode zijn een aantal projecten in dit kader voorzien. Als voorbeeld kan hier genoemd worden de aanpak van de wateroverlast in Limmel, Nazareth en Biesland/Wolder. Bij deze projecten wordt een nadrukkelijke relatie gelegd met andere plannen zoals het wegonderhoud en herstructureringen.

Ad 3, het behoud van een prettige leefomgeving.

Door afval- en hemelwater op een goede manier in te zamelen en te verwerken wordt gezorgd voor een prettige leefomgeving. Het accent ligt daarbij de komende planperiode op het klimaatadaptief inrichten van de stad waardoor wateroverlast en hittestress wordt verminderd. Er wordt daarbij ingezet op het “ontstenen” en vergroenen van de stad. Hiermee wordt aangehaakt bij de ambities uit de eerder vastgestelde omgevingsvisie 2040 en het coalitieakkoord 2022-2026.

4 Effect op duurzaamheid en/of gezondheid

De duurzame verwerking van afvalwater en hemelwater heeft een nadrukkelijke relatie met de aspecten duurzaamheid en gezondheid. Alle projecten en acties die beschreven zijn in de verschillende programma's leveren een positieve bijdrage aan deze thema's.

Door hemelwater te infiltreren wordt droogte verminderd en door hemelwater en groen te combineren wordt koelte gegeven in warme perioden. Deze synergiemogelijkheden worden benut bij alle veranderingen in de leefomgeving en de openbare ruimte.

5 Effect op de openbare ruimte

Bij de uitvoering van de werkzaamheden in de openbare ruimte wordt er een relatie gelegd met de andere programma's zoals verhardingen en groen. Een en ander zal incidenteel kunnen leiden tot een areaaltoename of areaalwijziging. Denk daarbij aan de aanleg van retentievoorzieningen of waterbuffers. Indien er verharding wordt verwijderd en er groen voor terug komt dan kan dit leiden tot een kostenverhoging, want het onderhoud van groen kost immers meer dan het onderhoud van verhardingen. Indien er sprake is van een waterbergende of watervoerende functie dan is het reëel om daarvoor in structurele bijdrage te leveren in de onderhoudskosten vanuit het GRP.

6 Personeel en organisatie

Niet van toepassing.

7 Informatiemanagement en automatisering (incl. Smart City)

Niet van toepassing.

8 Financiën

Het waterprogramma zoals dit nu voorligt is ambitieus. Er wordt flink geïnvesteerd, zowel in de klimaatopgave als in het vervangen van onderdelen van het rioolstel, voor de totale planperiode 26,5 mln. Daarnaast zijn er ook de jaarlijkse reguliere kosten die nodig zijn om de heffing te innen, het riool en de technische voorzieningen in goede staat te houden. In totaal gaat het om een bedrag van circa € 8.6 miljoen per jaar, dit is exclusief de jaarlijkse kapitaallasten. (De kapitaallasten zijn afhankelijk van de gedane investeringen). Deze kosten passen binnen het huidige budgettaire kader.

Voor dit waterprogramma is een theoretisch kostendekkenheidsberekening gemaakt en uitgaande van de geraamde inkomsten en uitgaven is het kostendekkende basistarief berekend op € 202,40 per heffingseenheid per jaar (tarief 2022), dit zijn de gemiddelde uitgaven voor een huishouden (eigenaar) met een waterverbruik < 250 m³ per jaar.

Een verhoging van de heffing buiten de index, is dus niet aan de orde. En via inzet van de voorziening riolen om schommelingen in de kosten tussen de jaren te egaliseren, kan het tarief ook de komende jaren gelijk gehouden worden (buiten stijging met de reguliere index).. Pas rond 2043 zal het tarief moeten stijgen.

Rioolheffing 2022 en 2023		2022	2023
Rioolheffing -eigenaar		€ 150,17	€ 156,62
Rioolheffing-gebruiker			
a.	voor de eerste 250m ³ afgevoerd water	€ 52,23	€ 54,47
b.	250m ³ t/m 50.000 m ³ , per 250m ³ water	€ 414,39	€ 432,21
c.	50.000 m ³ t/m 500.000 m ³ , per 250m ³ water	€ 275,28	€ 287,12
d.	500.000 m ³ t/m 3.000.000m ³ , per 250m ³ water	€ 137,45	€ 143,37

Tabel 1, overzicht heffingen 2022 en 2023.

9 Aanbestedingen

Indien er aanbestedingen aan de orde zijn dan is hiervoor het vigerende aanbestedingsbeleid van toepassing.

10 Participatie tot heden

Op 18 mei 2022 heeft er een raadsconferentie plaatsgevonden waarbij de raads- en bestuursleden van de deelnemende partijen die participeren in het samenwerkingsverband Maas- en Mergelland waren uitgenodigd. Tijdens deze conferentie stonden samenwerking, klimaatverandering en de opstelling van de plannen centraal. De input van deze avond (met name het aspect klimaatadaptatie,

en het voorkomen wateroverlast/overstromingen) is verwerkt is de diverse beleidsdocumenten die nu ter besluitvorming voorliggen. Ook werd er een nadrukkelijke oproep gedaan om aandacht te besteden aan het aspect regie, de verantwoordelijkheden zijn helder, het blijkt echter dat het waterdossier versnipperd is. Dit aspect zal centraal komen te staan tijdens de stuurgroep overleggen binnen het samenwerkingsverband Maas- en Mergelland.

11 Voorstel

1. Akkoord gaan met bijgevoegd raadsvoorstel en dit inclusief bijbehorend waterprogramma, klimaatadaptatiestrategie, regionaal waterketenplan en regionale klimaatadaptatiestrategie ter vaststelling aan de raad voorleggen.
2. Akkoord gaan met het voorstel aan de raad om de voorziening riolen in te zetten voor het egaliseren van het tarief van de rioolheffing zodat het tarief niet jaarlijks fluctueert.

12 Uitvoering, evaluatie en vervolg

Na vaststelling van de programma's zullen de werkzaamheden op basis van de voorliggende plannen worden uitgevoerd. Verantwoording hiervan zal plaatsvinden via de jaarlijkse programmabegroting.